

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Nc/1/2025
Identifikačné číslo spisu:	7124210618
Dátum vydania rozhodnutia:	23.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7124210618.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu J.. Q. Č., W., narodeného X. N. XXXX, K.J., P. X, proti žalovanej Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Košice, Šrobárova 2, IČO: 00 397 768, o obnovu konania vedeného na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K2-41Cpr/92/2017, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 60Cpr/18/2024, o vylúčení sudcu Krajského súdu v Košiciach z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 1CoPr/4/2024, takto

rozhodol:

Sudca Krajského súdu v Košiciach JUDr. Martin Kolesár nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 1CoPr/4/2024.

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom Krajským súdom v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 1CoPr/4/2024 vznesol žalobca námietku zaujatosti sudcu Krajského súdu v Košiciach podaním z 12. novembra 2024, ktoré bolo doručené toho dňa krajskému súdu. Poukázal na skutočnosť, že sudca JUDr. Martin Kolesár rozhodoval v pôvodnom spore K2-41Cpr/92/2017 (o ktorého obnovu sa v tejto veci žalobca domáha), čo podľa názoru žalobcu zakladá jeho pomer k veci. Nad rámec toho uviedol, že sudca vedome manipuloval s dôkazmi a vychádzal zo skutkových okolností, ktoré sa nikdy nestali.

2. Sudca Krajského súdu v Košiciach JUDr. Martin Kolesár k vznesenej námietke zaujatosti uviedol, že k sporu, k stranám a ich zástupcom nie je v akomkoľvek pomere, ktorý by mohol vyvolať čo i len najmenšiu pochybnosť o jeho zaujatosti. K žalobcom uvádzaným dôvodom pre jeho vylúčenie uviedol, že tieto zrejme majú pôvod v jeho subjektívnom postoji k preňho nepriaznivému rozhodnutiu, na ktorom sa ako referujúci člen senátu podieľal, pričom sú bez akejkoľvek opory v objektívnej realite.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd nadriadený Krajskému súdu v Košiciach [§ 54 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)] posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti o nezaujatosti uvedeného sudcu Krajského súdu v Košiciach z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

4. Podľa § 49 ods. 1 CSP je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Podľa § 49 ods. 2 CSP vylúčený je i sudca, ktorý prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštancie.

5. Účelom citovaných ustanovení je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu (veci), k nezaujatému prístupu k stranám (účastníkom), ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedenými ustanoveniami zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu (veci), v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu (účastníkom konania), ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní. Rovnako je ňou aj rozhodovanie v inštančnom postupe.

6. Citované zákonné ustanovenia predpokladajú taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednávanom spore (veci) alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu (účastníkom konania), ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia. Rovnako tak osobitným prípadom pomeru sudcu k veci je skutočnosť, že rozhodoval o veci na súde inej inštancie. V tomto prípade stačí, že sudca o veci rozhodoval, či už ako samosudca, alebo v senáte v inštančnom postupe.

7. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 CSP) alebo na návrh strany (§ 52 CSP).

8. Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

9. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

10. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezaujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú ustanoveniami CSP, ale tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku).

12. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na

ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti (viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Deltcourt proti Belgicku).

13. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávánemu sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania veci.

14. V posudzovanej veci žalobca námietku zaujatosti voči sudcovi JUDr. Martinovi Kolesárovi odôvodnil tým, že namietaný sudca ako zákonný sudca na krajskom súde rozhodoval v pôvodnom spore K2-41Cpr/92/2017, ktorého sa predmetná žaloba na obnovu konania týka, čo podľa názoru žalobcu zakladá pomer namietaného sudcu k veci.

15. Najvyšší súd k tomu uvádza, že o návrhu na obnovu konania nerozhoduje nadriadený súd súdu, ktorého rozhodnutie je na základe návrhu na obnovu konania preskúmané. Podľa ustanovenia § 410 CSP žalobu na obnovu konania prejedná súd, ktorý o veci rozhodoval v prvej inštancii. Podľa § 409 CSP na konanie o žalobe na obnovu konania sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie. Tým, že zákon určil, že o žalobe na obnovu konania rozhoduje ten istý súd, ktorý rozhodoval vo veci v prvej inštancii, tým zároveň vylúčil, že by táto okolnosť bola dôvodom na vylúčenie sudcov podľa ustanovenia § 49 ods. 2 CSP. Preto v súdnej praxi je bežné (pokiaľ to umožňuje platný rozvrh práce konkrétneho súdu), že o žalobe na obnovu konania rozhoduje ten istý sudca alebo senát, ktorý rozhodoval vo veci, ktorej sa žaloba na obnovu konania týka. To isté sa vzťahuje aj na odvolacie konanie, ak sa v ňom rozhoduje o žalobe na obnovu konania. Taktiež nie je daná ich zaujatosť ani pre pomer k veci podľa § 49 ods. 1 CSP. Uvedení sudcovia totiž ani v konaní o povolení obnovy nie sú zúčastnení na tomto konaní ani ako svedkovia, znalci, účastníci konania, vedľajší účastníci konania. Ich pomer k veci v konaní o žalobe na povolenie obnovy konania je úplne rovnaký, ako bol, keď rozhodovali o veci samej (porovnaj R 115/2003).

16. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či vybraný senát krajského súdu bol v danej veci určený v súlade s rozvrhom práce, teda či v rozhodnom čase platný rozvrh práce Krajského súdu v Košiciach umožňoval, že o žalobe na obnovu konania rozhoduje ten istý sudca alebo senát, ktorý rozhodoval v odvolacom konaní o veci, ktorej sa žaloba na obnovu konania týka. Z obsahu spisu vyplýva, že spor bol na krajskom súde náhodným výberom pridelený senátu 1CoPr, pričom Rozvrh práce Krajského súdu v Košiciach pre rok 2024 (účinný v rozhodnom období - v znení od 1. októbra 2024 so zapracovaným dodatkom č. 14/2024) neobsahuje osobitné pravidlo určovania zákonného sudcu (senátu) vo veciach, kde sa rozhoduje o povolení obnovy konania (Občianskoprávna súdna agenda - Časť II bod 2.2 Rozvrhu práce). Najvyšší súd preto spôsob, akým bol v danom prípade posudzovaný spor pridelený občianskoprávnemu senátu 1CoPr (vrátane namietaného sudcu JUDr. Martina Kolesára), považuje za nevybočujúci z rámca rozvrhu práce Krajského súdu v Košiciach platného v čase, kedy spor došiel na súd, resp. z rámca zákona o súdoch, najmä tých jeho ustanovení, ktoré sa týkajú spôsobu prideľovania vecí. Vzhľadom na to dôvod vylúčenia v zmysle § 49 ods. 2 CSP (podľa ktorého je vylúčený i sudca, ktorý prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštancie, kedy platí, že sudca vyššej inštancie, spravidla krajského súdu, v inštančnom postupe je vylúčený z rozhodovania vecí, pokiaľ rozhodoval o veci na súde nižšej inštancie, spravidla okresného súdu) nie je daný.

17. Zároveň ani z vyjadrenia namietaného sudcu JUDr. Martina Kolesára nevyplývajú také skutočnosti, z ktorých by bolo možno vyvodiť pochybnosť o jeho nestrannosti. Nepotvrdil tým existenciu právne relevantného vzťahu vylučujúceho sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí. A keďže ani zo spisu nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by spochybňovali jeho nezaujatosť, najvyšší súd rozhodol tak, že

sudca JUDr. Martin Kolesár nie je v danom prípade vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.